

Getuigenverhoor bij de FIOD: praten of laten?

Ook het 'veldwerk' van de FIOD stond tijdens de coronacrisis op een lager pitje. Dat werk lijkt nu met enthousiasme te zijn hervat. De afgelopen maanden kregen wij dan ook weer een toenemend aantal telefoontjes van belastingadvieskantoren die met een bezoekje van de Fiscale Opsporingsdienst werden verrast. Meestal ziet de verdenking daarbij niet op het advieskantoor en worden bij een dergelijk bezoek stukken gevorderd en de betrokken adviseur als getuige gehoord.

Bij zo'n bezoek voeren de meeste kantoren (intuïtief) de meeste procedures 'juist' uit. Doorgaans realiseert men zich bijvoorbeeld wel dat het bedrijfsmatig niet verantwoord is om de heren en dames van de FIOD door het pand te laten rondlopen of in de buurt van potentiële klanten 'neer te zetten'. Dit geldt echter lang niet altijd voor de afweging al dan niet aan een verhoor mee te werken. Waarschijnlijk ligt het aan de overtuigende werkwijze van de FIOD ambtenaren, dat adviseurs regelmatig aan een verzoek om te worden gehoord als getuige ter plekke meewerken. Daarbij lijkt men zich onvoldoende te realiseren dat deze (volstrekt natuurlijke) neiging in potentie tuchtrechtelijk verwijtbaar is.

Geheimhoudingsplicht

Uitgangspunt is dat de belastingadviseur is gebonden aan de (contractuele) geheimhoudingsplicht. In artikel 4 van het Reglement Beroepsuitoefening is opgenomen dat leden verplicht zijn tot geheimhouding van alles wat hem of haar in de uitoefening van het beroep ter kennis is gekomen. In de toelichting is opgenomen dat een lid (i) van die geheimhouding kan worden ontheven door de klant of (ii) zonder van die geheimhouding te zijn ontheven er een (wettelijke) verplichting aanwezig kan zijn tot het verstrekken van informatie. In de toelichting wordt ook het afleggen van een verklaring als getuige genoemd als een situatie die valt onder punt ii: 'ook kan het voorkomen dat een belastingadviseur een getuigenis dient af te leggen voor de rechter of gehouden is mee te werken aan een fiscaal controle- en/of opsporingsonderzoek'.

Spreekplicht

Dat een uitzondering op de geheimhouding wordt gemaakt voor het afleggen van een verklaring bij de rechter is logisch als in ogenschouw wordt genomen dat een getuige in dat geval verplicht is om te verklaren¹. Wanneer de FIOD langs komt, is van een dergelijke situatie echter geen sprake. Er geldt in dat geval geen spreekplicht. Dat betekent dat de geheimhouding leidend is en de adviseur zich van het afleggen van een verklaring dient te onthouden.

Verklaring

Het meewerken aan een verhoor wanneer daartoe geen verplichting bestaat, kan – gelet op het Reglement Beroepsuitoefening – ook daadwerkelijk tuchtrechtelijk laakbaar zijn. De Raad van Beroep NOB kwam – op basis van hetzelfde tekstuele kader – tot een gegronde tuchtklacht voor een belastingadviseur die 'vrijwillig' een verklaring had afgelegd bij de FIOD.² Alleen wanneer een belastingadviseur door de Rechter-Commissaris (of ter zitting) wordt opgeroepen, wordt zijn geheimhouding doorbroken. Dit geldt ook wanneer dit verhoor vervolgens door de Rechter-Commissaris weer wordt gedelegeerd aan de FIOD en dus uiteindelijk door FIOD-ambtenaren wordt afgenomen. Over die situatie oordeelde de Accountantskamer vrij recent.³ Doorslaggevend is dus of het verhoor onder 'verantwoordelijkheid' van een rechter plaatsvindt.⁴ De adviseur die onder lichte druk van de FIOD wordt verzocht een verklaring af te leggen, heeft dus twee keuzes: (i) tezamen

met cliënt bezien of het opportuun is dat hij/zij van geheimhouding wordt ontheven – denk er daarbij wel aan dat op een vordering van de FIOD ook kan zijn opgenomen dat geen contact mag worden genomen met de cliënt (verdachte), in welk geval dit dus geen optie is – of (ii) de FIOD langs de Rechter-Commissaris sturen, waarbij het ook mogelijk is dat geheel van het verhoor wordt afgezien. Onthoud kortom: laat je niet overvallen en werk aan een verhoor pas mee, wanneer dat plaatsvindt via de RC.

1 Artikel 215 Sv.

2 Raad van Beroep NOB 21 februari 2013.

3 Accountantskamer 16 april 2021, ECLI:NL:TACAKN:2021:27.

4 In het artikel *Tuchtrecht in RB-verband van P. de With in Het Register*, oktober 2014, nummer 5, wordt melding gemaakt van een uitspraak waarin de auteur inzage had gehad en waarin het in een civiele zaak afleggen van een zeer feitelijke verklaring, volgens de tuchtrechter door de beugel kon.

Door: **mr. Annabel Vissers**
De Bont Advocaten